

Міністерство освіти і науки України
Ministry of Education and Science of Ukraine
Близькосхідний технічний університет
(Middle East Technical University (METU) (Turkey)
Венеціанський Університет Ка-Фоскарі
(Ca' Foscari University of Venice) (Italy)

Інститут філософії НАН України
Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine
Національний педагогічний університет імені М.П.Драгоманова
M.P.Dragomanov National Pedagogical University
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Oles Honchar Dnipro National University

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА СУЧАСНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної наукової конференції

29-30 листопада 2019 р.

Частина I

Proceedings of the International Scientific Conference
Theory and Practice of Modern Science and Education

Dnipro, Ukraine

November 29-30, 2019

Part I

**Міністерство освіти і науки України
Ministry of Education and Science of Ukraine
Близькосхідний технічний університет
(Middle East Technical University (METU) (Turkey)
Венеціанський Університет Ка-Фоскарі
(Ca' Foscari University of Venice) (Italy)
Інститут філософії НАН України
Institute of Philosophy of the National Academy of Sciences of Ukraine
Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова
M.P.Dragomanov National Pedagogical University
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Oles Honchar Dnipro National University**

ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА СУЧАСНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ

**МАТЕРІАЛИ
Міжнародної наукової конференції**

29-30 листопада 2019 р.

Частина I

**Proceedings of the International Scientific Conference
Theory and Practice of Modern Science and Education**

**Dnipro, Ukraine
November 29-30, 2019**

Part I

**Дніпро
2019**

Редакційна колегія:

Оковитий Сергій Іванович, д.х.н., проф., проректор з наукової роботи Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Токовенко Олександр Сергійович, д.філос.н., проф., декан факультету суспільних наук і міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Трампус Антоніо, доктор наук з історії, професор Департаменту лінгвістики та порівняльних культурних досліджень Венеціанський Університет Ка-Фоскарі (Ca' Foscari University of Venice), Італія.

Октай Танзевер, доктор філософії з політичних наук, професор, декан факультету міжнародних відносин Близькосхідного технічного університету (Middle East Technical University (METU)), м.Анкара, Турція.

Ищенко Ігор Васильович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Хамітов Назіп Віленович, д.філос.н., проф., провідний науковий співробітник відділу філософської антропології Інституту філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України

Крилова Світлана Анатоліївна, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософської антропології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова

Висоцький Олександр Юрійович, д.політ.н., проф., професор кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Кривошеїн Віталій Володимирович, д.політ.н., проф., завідувач кафедри соціології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Третяк Олексій Анатолійович, д.політ.н., доц., завідувач кафедри політології Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара.

Окороков Віктор Броніславович, д.філос.н., проф., завідувач кафедри філософії Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Ключник Руслан Максимович, к.політ.н., доцент кафедри політології та міжнародних відносин Університету імені Альфреда Нобеля.

Міхейченко Марія Анатоліївна, к.політ.н., доц., доцент кафедри міжнародних відносин Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара

Т 33 Теорія та практика сучасної науки та освіти. Матеріали Міжнародної наукової конференції. 29-30 листопада 2019 р., м.Дніпро. Частина I. / Наук. ред. О.Ю.Висоцький. – Дніпро: СПД «Охотнік», 2019. – 422 с.

У збірник вміщено матеріали Міжнародної наукової конференції «**Теорія та практика сучасної науки та освіти**», що присвячені осмисленню найбільш важливих наукових та освітніх проблем сучасності, окресленню перспектив їх вирішення, розробці стратегій подальшого розвитку наукового та освітнього потенціалу в світовому контексті, узагальненню досвіду викладання та визначенню шляхів реалізації вираженого підходу до оптимізації освітніх практик з огляду на нові виклики та кращі світові досягнення. Рекомендовано для студентів, аспірантів і викладачів вищих навчальних закладів, науковців.

© Колектив авторів, 2019

© ДНУ ім. Олеся Гончара, 2019

<i>Vobak M. I.</i> General Outlines of Canadian Experience in the Science and Art of Professional Medical Communication	255
<i>Билінська О. С.</i> Визначення впливового потенціалу граматичної форми агітаційних слоганів: експериментальне дослідження	256
<i>Аніканова Л. О.</i> Комунікативні стратегії Бориса Джонсона	260
<i>Гомон А. М., Терещенко Л. Я.</i> Традиції сатири Дж. Свифта в творчестві Л. Н. Андреева: «Смерть Гулливера» (1911)	262
<i>Довбня Л. Е., Товкайло Т. І.</i> Діалектологічні здобутки П. Г. Житецького та О. Б. Курило	264
<i>Дмитрів Я. В.</i> Семантика менасива й засоби його вираження в англомовному художньому дискурсі: лінгвопрагматичний аспект	265
<i>Литвиненко С. Г., Шматюк А. І.</i> Використання вишуканих лінгвістичних прийомів у футбольному репортажі	267
<i>Вятчаніна С. В., Назаренко Н. Г.</i> Роль термінологічних словників у формуванні мовної компетенції студентів ЗВО спортивного профілю	269
<i>Гавриленко В. М.</i> Використання програмного забезпечення для автоматичного екстрагування термінів на прикладі текстів зі сталого розвитку	271
<i>Горбач О.В.</i> Функціонування термінологічних неологізмів у діловому дискурсі	272
<i>Дроботун В. М.</i> Повість Рея Бредбері «Кульбабове вино»: спроба стилістичного аналізу	274
<i>Єнікєєв Д. С.</i> Опозиція «свій-чужий» у мовній картині світу Дональда Трампа	275
<i>Зайцева М. О.</i> Прагматичний потенціал англомовного військового інтерв'ю	277
<i>Клименко Т. А.</i> Формальное выражение концепта «свет» в русском фольклоре	282
<i>Коберняк І. С.</i> Особливості використання машинного перекладу	283
<i>Козловська Д. В.</i> Прийом паралелізації як методологічний складник дослідження антропоетонімів на рівні стилістики тексту	285
<i>Коломієць Н. Є.</i> Діалектика творчості як складова проблеми психологізму в літературознавстві	286
<i>Коновалова М. М., Рябова А. С.</i> Національні традиції та експериментальний характер української еміграційної драми II половини ХХ століття	288
<i>Кравченко А. В.</i> Професійно-мовленнєва культура фахівців галузі фізичної культури і спорту як складова їх фахового зростання	289
<i>Кривуля В. О.</i> Особливості перекладу німецькомовних рекламних текстів виробів металургії	291
<i>Куравська Н. Ю., Монастирецька О. В.</i> Експліцитні перформативи як засоби вираження модальних значень категоричного волевиявлення	294
<i>Куц О. В.</i> Синтаксична синонімія в дериваційній парадигмі простого речення з предикатом дії	295
<i>Левакіна Т. В.</i> Вияв семантики соціативності в романі В. Лиса «Країна гіркої ніжності»	298
<i>Литвиненко О. О.</i> Особливості викладання теми «Назви рослин» англомовним студентам	299
<i>Луньова Т. В.</i> Кольорова домінанта як конститuent екфразису в есе Сірі Хустведт про творчість Шардена	301
<i>Мантуло Н. Б.</i> Функції інтертекстем в сучасному рекламному тексті	302
<i>Місінькевич О. М.</i> Літературний есей як форма суб'єктивного бачення світу	303
<i>Мішеніна Н. І., Шейна Л. О.</i> Проблеми, які виникають при вивченні німецької мови як другої іноземної	304
<i>Муляр І. В.</i> Про словник українських назв меблів житлового приміщення	306
<i>Новосад Ю. І.</i> Еколінгвістика – перспективний напрям мовознавства	307

щоб згадати й уболівальників. Наприклад: 1. A very pro-colombia crowd (дуже сильна підтримка Колумбії на трибунах). 2. The fans of La Celeste (La Celeste - нікнейм збірної Уругваю, небесно-блакитні). 3. There are not many Les Bleus fans in the Nizhny Novgorod Stadium today (Les Bleus - збірна Франції).

І, звичайно ж, у даному контексті такий прийом, як порівняння, дуже популярний. Наприклад: 1. This is as ugly as the beautiful game gets (це настільки огидна гра, наскільки «гарна гра» може такою стати). 2. They are busy bees all over the pitch (на всьому футбольному полі гравці трудяться як бджілки). 3. France as bright as their away shirt (гра Франції така ж блискуча, як їх виїзна форма).

Особливо цікавим прикладом використання порівняння служить добре відоме в британському футбольному середовищі слово «Spursy», від назви Tottenham Hotspur, однієї із кращих команд британської пр'ємер-ліги. Слово «Spursy», будучи певним ярликом, уживається для характеристики результату команди і означає нездатність досягти високої мети, яка, здавалося б, от уже близька. Справа в тому, що дана команда сильно прославилася аналогічною нездатністю. Наприклад: a Spursy performance (провальний виступ при наявності всіх шансів).

У сфері безмежних словотворчих можливостей експертів присутні й прийоми, пов'язані з певною грою слів. Вони мають потужне прагматичне значення й вплив, їх головною функцією є полегшення пояснення й прискорення розуміння, з їхньою допомогою інформація може бути передана яскраво, коротко й доступно. Одним з таких прийомів є використання так званих прецедентних феноменів, тобто прецедентних імен учасників конкретних футбольних моментів. Наприклад: Goalkeeping howler! Griezmann scores second following terrible goalkeeper error. Oh dear me. Fernando Muslera does a Rob Green (Найдурніша помилка воротаря! Гризман забиває другий гол після жахливої воротарської помилки. О, боже! Фернандо Мюслера зіграв як Роб Грін – тут має місце порівняння з подібною слабкою технікою голкіпера збірні Англії Роберта Гріна в матчі чемпіонату світу-2010 зі збірною США). У футбольному англійському зустрічається використання й інших прецедентних імен для позначення подібних елементів або епізодів гри.

Коментатори можуть застосовувати різні форми мовної гри для захоплення уваги при побудові свого висловлення. Вони ж прагнуть не просто повідомити будь-що, а викликати те або інше естетичне почуття. Сюди можна віднести всілякі види жартів, каламбури. Тоді мовна гра може стати засобом вираження почуттів – ставлення до предмета коментування – іронії, осудження, похвали і т.д. При цьому використовуються діалекти, жаргонізми, просторіччя, авторські окказіоналізми. Так, наприклад, під час чемпіонату 2018 використовували заміну слів у дуже популярній аббревіатурі VAR (video assistant referee – відео помічник судді), що позначає нову технологію, покликану зменшити кількість суддівських помилок і зробити, таким чином, гру більш чесною. Відтінок якоїсь сумної іронії щодо об'єктивності відеопомічників створили наступною інтерпретацією: Variably Accurate Referee (мінливо точний рефері). У першу чергу при зіткненні з подібним феноменом коментатора у глядача може виникнути подив і зацікавленість. Саме ці емоції змушують його затримати свою увагу на моменті й можливо спробувати розгадати «мовну загадку».

Варто звернути увагу й на створення вишуканих ефектів шляхом уживання авторських окказіоналізмів. Підвищена емоційність футболу сприяє їхньому спонтанному й ситуативному формуванню. Удалим прикладом може стати опис коментатором однієї з не найкращих ігор Мадридського Реала: They could hardly make three passes, in midfield they were out-played, out-smarted, out-everything (вони ледь чи змогли зробити три передачі, у центрі їх обіграли, перевершили інтелектуально, перевершили у всьому). Очевидно, також ситуативно автор ужив словосполучення, що характеризує виняткові здатності Леонеля Мессі: the 360-spatial awareness (360-градусний огляд навколо себе).

Однак успішне розуміння різних футбольних ситуацій, описаних британськими коментаторами, можливе лише при комунікативній рівності коментаторів і тих, хто їх слухає. Тому особливу увагу слід приділяти вивченню футбольного репортажу у вищих навчальних закладах спортивного профілю.

Список використаних джерел

1. Александрова Е.М. Язикова гра, гра слів, каламбур, термінологічні зауваження // Вісник Московського державного обласного гуманітарного інституту. 2012. №1. С. 5 – 8. 2. Зильберт А.Б. Спортивний дискурс: крапки перетинання з іншими дискурсами (проблеми интертекстуальності) // Мова, свідомість, комунікація – 2001. - №19. - С.103 – 112. 3. Пильц Г. А. Футбол – це наше життя: зміни й процеси диференціації культури футбольних фанатів. Логос №6, М., 2009. С. 114 – 133.

С. В. Вятчаніна Н. Г. Назаренко

РОЛЬ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ СЛОВНИКІВ У ФОРМУВАННІ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СТУДЕНТІВ ЗВО СПОРТИВНОГО ПРОФІЛЮ

Незначна кількість навчального часу, що виділена на мовні дисципліни в університеті, особливо на першому курсі, зумовлює жорстке обмеження та вимагає раціонального відбору навчального матеріалу. Робота з термінологічними словниками є частиною навчального комплексу, допоміжним засобом, що дає змогу поглибити та поширити розуміння терміна, визначити його місце в терміносистемі. Фахові словники мають відображати динамічні процеси розвитку терміносистеми. [1, с.28-30].

Потреба розробки, унормування та систематизації термінології, створення різномовних словників спортивних термінів, зокрема навчальних, є очевидною. Один з аспектів такої роботи – впровадження спортивної лексики, термінології та фразеології у навчальний процес й опанування її студентами – майбутніми фахівцями, яким вона конче потрібна.

Під час підготовки навчально-методичних матеріалів, що входять до комплексу засобів навчання, особливу увагу слід приділяти систематизації і вивченню професійної лексики, її функціонуванню.

Отже, першочерговим завданням удосконалення викладання як української, так й іноземних мов у ЗВО спортивного профілю є створення навчальних російсько-українських та українсько-іноземних професійно зорієнтованих словників, які сприяють активізації термінологічних пошуків як в галузі української, так й іноземних мов з різних видів спорту під час аудиторної та самостійної роботи студентів.

На основі напрацьованих раніше різних методичних рекомендацій з української та іноземних мов для студентів університету, в яких міститься значна кількість термінологічних одиниць, перегляду великих масивів спеціальних текстів з галузі фізичної культури, спорту та суміжних з ними дисциплін (анатомії, біології, спортивної медицини, реабілітації тощо), опрацювання різного роду словників, енциклопедій та довідкових матеріалів, монографій, періодичних видань створено кілька галузевих навчальних словників і розробляються нові.

Відбір лексичних одиниць для словників треба здійснювати у двох сферах – фіксації та функціонування, що допоможе відобразити галузеву термінологію на сучасному етапі розвитку. Критеріями для відбору є: статистичні (частотність, діапазон, розподіл) і лінгво-методичні параметри (сполучуваність, словотворча активність, багатозначність, тематична обмеженість, стилістична функціональність).

Термінологічний словник як навчальний засіб спрямований на системне оволодіння термінологічною лексикою. Ще одним з найважливіших принципів укладання навчальних галузевих словників є принцип урахування основних валентних

характеристик базового терміна. Це дає змогу виявити найтипівіші дистрибуції терміна, що демонструє його синтагматику, чому в навчанні приділяється недостатньо уваги. Водночас вводяться основні словотворчі моделі термінів, визначаються провідні словотворчі механізми галузевої термінології, а практика словотвору є одним з перспективних методичних прийомів навчання професійної лексики. Знаючи найуживаніші суфікси і префікси, студент може утворювати різні частини мови, що надають слову нового значення. Зіставлення іноземних релятивних термінів з українськими є також добре апробованим прийомом навчання [2].

Рекомендується починати засвоєння термінів зі знайомства з базовими, потім перейти до їх похідних. Водночас слід вводити основні словотворчі моделі термінів. Така методика дає змогу з'ясувати семантику слова і сприяє збагаченню потенційного словника студентів.

Показ в навчальному словнику системності наукової лексики конкретної галузі, яка є відкритою та відображає активний розвиток як самої практики, так і мови загалом, дає змогу студентові опанувати систему словотвору і лексичну систему у взаємозв'язку. Як одиниця галузевого словника-мінімуму разом з окремим терміном виступає стаття-гніздо. У синхронне словотворче гніздо входять регулярні у семантичному і формальному значенні деривати (не тільки афіксальні, але й синтаксичні, утворені за продуктивними для певної субмови моделями).

Укладаючи навчальний словник і вводячи до нього певну термінолексему, треба не забувати, що термін – це слово або словосполучення спеціальної сфери вживання і він має дефініцію. Це однозначне, експресивно й конотативно нейтральне слово у межах певної терміносистеми, стилістично нейтральне до контексту. Теорія і практика підтверджують, що знайомство з дефініцією є важливим етапом в процесі засвоєння семантики терміна. У словнику слід репрезентувати в основному дефініції базових термінів, тих, що ґрунтуються на виділенні інтегральних та диференційованих ознак поняття [3].

З урахуванням особливостей термінологічної лексики в навчальному словнику понять відображено парадигматичні та синтагматичні угруповання термінів. Усе це дає змогу навчати термінолексичі організовано і здійснювати поточний контроль засвоєння та накопичення словникового запасу студентів. Отже, зважаючи на лінгво-методичні принципи навчання мовам, робота з науковою термінологією передбачає вивчення як основної загальнонаукової, так й вузькогалузевої термінології.

Підсумковою роботою студентів з термінами є укладання власного рукописного перекладного і тлумачного словника спортивних термінів. Це не бездумне списування з раніш укладених словників (тим більше, що їх обмаль), а самостійна робота, яка передбачає опрацювання літератури з фаху, якщо можливо, створення комп'ютерного банку даних, переклад, з'ясування походження слова-терміна та його тлумачення.

Отже, можна зробити *висновок*: ні в якому разі не піддаючи сумніву велике значення ґрунтовної наукової розробки, унормування та систематизації термінів, багатогранного дослідження усіх проблем термінології, створення різномовних словників спортивних термінів водночас не можна знижувати значення досконалої лінгвістичної підготовки майбутніх фахівців певної галузі, бо свідоме засвоєння галузевої термінології, орієнтація на власне українські терміни – це шлях до виховання висококваліфікованого спеціаліста, який глибоко знає мову. Також дуже важливо, щоб знання спеціальних понять і термінів перебувало не тільки в пасивному лексичному запасі фахівців, а використовувалось ними активно в повсякденній професійній діяльності, сприяло взаєморозумінню з колегами.

Список використаних джерел

1. Вакуленко М. О. Сучасні проблеми термінології та української наукової термінографії / Максим